

การใช้กลไกคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด (คสจ.)
ในการจัดการปัญหาฝุ่นละออง PM ๒.๕
ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

แจ้งมติ คสจ.
(คำแนะนำหรือมาตรการ)
ไปยัง อปท.

อปท. รายงาน
ผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ผู้ว่าราชการจังหวัดดำรงตำแหน่งประธาน คสจ.
- นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดดำรงตำแหน่งกรรมการและเลขานุการ
- โดยมีกรรมการประกอบด้วยหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนประชาชน เป็นกรรมการ

เสนอ คสจ.
จัดประชุม

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด

- รวบรวมข้อมูลสถานการณ์ปัญหาฝุ่นละอองในพื้นที่ โดยทำ Mapping เช่น สถานการณ์แหล่งกำเนิด สถานการณ์ผลกระทบต่อสุขภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เป็นต้น
- วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทาง/มาตรการสำหรับแก้ไขระยะสั้น ระยะยาว
- ประสานการจัดประชุมคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด

คำแนะนำการปฏิบัติสำหรับราชการส่วนท้องถิ่น (เทศบาล, อบต.) เช่น

๑. บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด
 - การควบคุมการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (มาตรา ๓๓)
 - การควบคุมเหตุรำคาญ (มาตรา ๒๗ และ ๒๘)
 - ออกประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ (มาตรา ๒๘/๑) รายละเอียดตาม

๒. ประชาสัมพันธ์ สร้างความรอบรู้กับผู้ประกอบกิจการ ประชาชน เน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เผื่อระวังปัญหาฝุ่นละอองในพื้นที่
๓. สำรวจแหล่งกำเนิดมลพิษฝุ่นละอองในพื้นที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ดูแล และแก้ไขปัญหา หรือแจ้งต่อผู้มีอำนาจสั่งการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๔. ให้รายงานผลการดำเนินงานต่อ คสจ. ทุกวันหรือทุกสัปดาห์

การใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ในการควบคุมปัญหาฝุ่น PM 2.5

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองประชาชนในด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบังคับใช้กฎหมาย เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการควบคุมเหตุเดือดร้อนรำคาญ และควบคุมดูแลการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง PM 2.5 และการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ ในพื้นที่ อันจะเป็นประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิทางสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี โดยสามารถบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการจัดการปัญหาฝุ่นละอองที่สำคัญ 2 หมวด คือ หมวด 5 เหตุรำคาญ และหมวด 7 กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รายละเอียด ดังนี้

หมวด 5 เหตุรำคาญ

มาตรการในการควบคุมกรณีแหล่งกำเนิดฝุ่นไม่ได้เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข (มาตรการด้านเหตุรำคาญ)

กรณีที่เป็นเหตุรำคาญโดยทั่วไป

1. กรณีแหล่งกำเนิดฝุ่นเป็นที่สาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 27 วรรคหนึ่งในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ที่ก่อให้เกิดฝุ่นนั้น หากไม่ทราบหรือไม่มีผู้ก่อเหตุ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการปรับปรุงสถานที่นั้นจนเหตุรำคาญนั้นหมดไปได้
2. กรณีแหล่งกำเนิดอยู่ในที่เอกชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 28 วรรคหนึ่งในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่เจ้าของสถานที่เอกชนนั้นให้ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง แหล่งกำเนิดฝุ่น จนฝุ่นละอองนั้นหมดไปหรือบรรเทาลง ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดมาตรการในการแก้ไข ปรับปรุงอย่างไรก็ได้ที่สามารถแก้ไขให้เหตุดังกล่าวนั้นให้หมดไป หรือบรรเทาลง โดยต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ประกอบการกำหนดมาตรการในการแก้ไขปรับปรุงนั้นด้วย

โดยที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ก่อเหตุเป็นราย ๆ ไป โดยต้องระบุนิติการป้องกันหรือแก้ไข และกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติตามคำสั่งให้ชัดเจน ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องรอให้มีผู้ร้องเรียน หากพบเห็นหรือได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

กรณีเหตุรำคาญนั้นอาจกระทบต่อสุขภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมหรืออาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ

1. ในกรณีร้ายแรง อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจตามมาตรา 8 ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้ก่อเหตุ นั้นให้ระงับการดำเนินการที่ก่อให้เกิดฝุ่นตามที่เห็นสมควร หากผู้ก่อเหตุไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง อธิบดีกรมอนามัยสามารถสั่งเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้ออกคำสั่งให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดดำเนินการแก้ไขหรือระงับเหตุนั้นตามสมควร อีกทั้ง อธิบดีกรมอนามัยยังสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 8/1 ในการประสานขอให้คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดหรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นประกอบการออกคำสั่งตามมาตรา 8 โดยไม่ชักช้า

2. กรณีแหล่งกำเนิดฝุ่นเป็นที่สาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 27 วรรคสอง ในการจัดการระงับเหตุรำคาญนั้นตามที่จำเป็นและเก็บค่าใช้จ่ายในการดำเนินการกับผู้ก่อเหตุ
3. กรณีแหล่งกำเนิดฝุ่นอยู่ในสถานที่เอกชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 28 วรรคสามในการออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามไม่ให้ใช้สถานที่นั้นจนกว่าจะมีการระงับ การทำให้เกิดฝุ่นละอองจนเป็นที่พอใจ
4. ในกรณีร้ายแรง เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจตามมาตรา 46 วรรคสองในการออกคำสั่งเป็นวาจา หรือหนังสือแก่ผู้ก่อเหตุนั้นให้ระงับการดำเนินการที่ก่อให้เกิดฝุ่นตามที่เห็นสมควร แล้วจึงแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ และอาจให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งเป็นหนังสือตามที่ผู้รับคำสั่งร้องขอ ภายใน 7 วัน

กรณีแหล่งกำเนิดฝุ่นซึ่งถือว่าเป็นแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญนั้น มีหลายแหล่งและเกิดเหตุเป็นบริเวณกว้าง เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญได้ โดยต้องมีเงื่อนไขครบทั้ง 3 องค์ประกอบดังนี้

1. มีแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญเกิดขึ้นในพื้นที่นั้น
2. มีแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญมากกว่า 1 แหล่ง
3. มีผลกระทบต่อสุขภาพหรือสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของประชาชนจำนวนมากและครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง โดยต้องปรากฏลักษณะบ่งชี้ข้อใดอย่างหนึ่ง ดังนี้
 - มีผลกระทบบกรวนความเป็นอยู่ที่เหมาะสมที่คาดว่าเกิดมาจากเหตุรำคาญ
 - มีผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อมไม่เป็นไปตามมาตรฐาน
 - มีผลประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพที่บ่งชี้ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

ทั้งนี้ หากฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 27 และ 28 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 28/1 มีโทษจำคุก 3 เดือน ปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (แผนผัง : การประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ตามเอกสารแนบท้ายนี้)

หมวด 7 กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

มาตรการในการควบคุมกรณีแหล่งกำเนิดฝุ่นเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 ได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดประเภทกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะในการประกอบกิจการไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นแล้วนั้น ให้ราชการส่วนท้องถิ่นควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ดังนี้

กรณีผู้ประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มีใบอนุญาตแล้ว แต่มีการดำเนินกิจการหรือปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีการร้องเรียน หรือเจ้าพนักงานพบเห็นการประกอบกิจการที่ไม่ถูกสุขลักษณะ โดยเฉพาะการก่อให้เกิดฝุ่นละออง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพแก่ผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้

1. เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 45 ในการออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการที่ถูกควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขดำเนินการปรับปรุง และแก้ไขให้ฝุ่นละอองนั้นหมดไป หรือหากเคยได้รับคำสั่งให้ปรับปรุง แก้ไขแล้ว แต่ยังไม่สามารถแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถ

ออกคำสั่งตามมาตรา 45 เพื่อสั่งให้หยุดดำเนินกิจการเป็นการชั่วคราวเพื่อปรับปรุง และแก้ไขเหตุดังกล่าวได้อีกครั้ง กรณีที่เหตุดังกล่าวเป็นอันตรายร้ายแรง เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถออกคำสั่งตามมาตรา 45 ให้หยุดดำเนินกิจการเป็นการชั่วคราวได้ทันทีจนกว่าเหตุนั้นจะหมดไป ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดมาตรการในการแก้ไข ปรับปรุงอย่างไรก็ได้ที่สามารถแก้ไขให้เหตุดังกล่าวนั้นให้หมดไป หรือบรรเทาลง โดยต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีประกอบการกำหนดมาตรการในการแก้ไข ปรับปรุงนั้นด้วย

2. กรณีที่ผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา 45 เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 59 สามารถออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ในระยะเวลาตามสมควรแต่ไม่เกิน 15 วัน

3. เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 60 สามารถออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ ซึ่งผู้ประกอบการที่ได้รับคำสั่งดังกล่าวจะไม่สามารถขออนุญาตในกิจการนั้นได้อีกเป็นเวลา 1 ปี โดยมีเงื่อนไขในการออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- กิจการดังกล่าวถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตมาแล้ว 2 ครั้ง และมีโอกาสที่จะถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก
- กิจการดังกล่าวต้องคำพิพากษาว่ามีความผิด ไม่สามารถประกอบกิจการได้
- กิจการดังกล่าวก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ

ทั้งนี้ หากฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 45 และ 59 จะมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และสามารถปรับอีกไม่เกินวันละ 25,000 บาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หากเป็นผู้ได้รับคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60 แต่ยังคงประกอบกิจการต่อไป จะมีความผิดฐานประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต จะมีทั้งโทษปรับ หรือจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างไรก็ตามอัตราโทษจะขึ้นอยู่กับประเภทของกิจการ

กรณีผู้ประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ไม่มีใบอนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้

1. เมื่อพบว่าผู้ประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามที่มีข้อบัญญัติควบคุมไว้แล้ว แต่ยังไม่ได้รับใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้หยุดประกอบกิจการทันที และให้มาขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และเนื่องจากผู้ประกอบการได้กระทำความผิดสำเร็จแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการตามกระบวนการดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขต่อไปด้วย ในฐานะความผิดประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

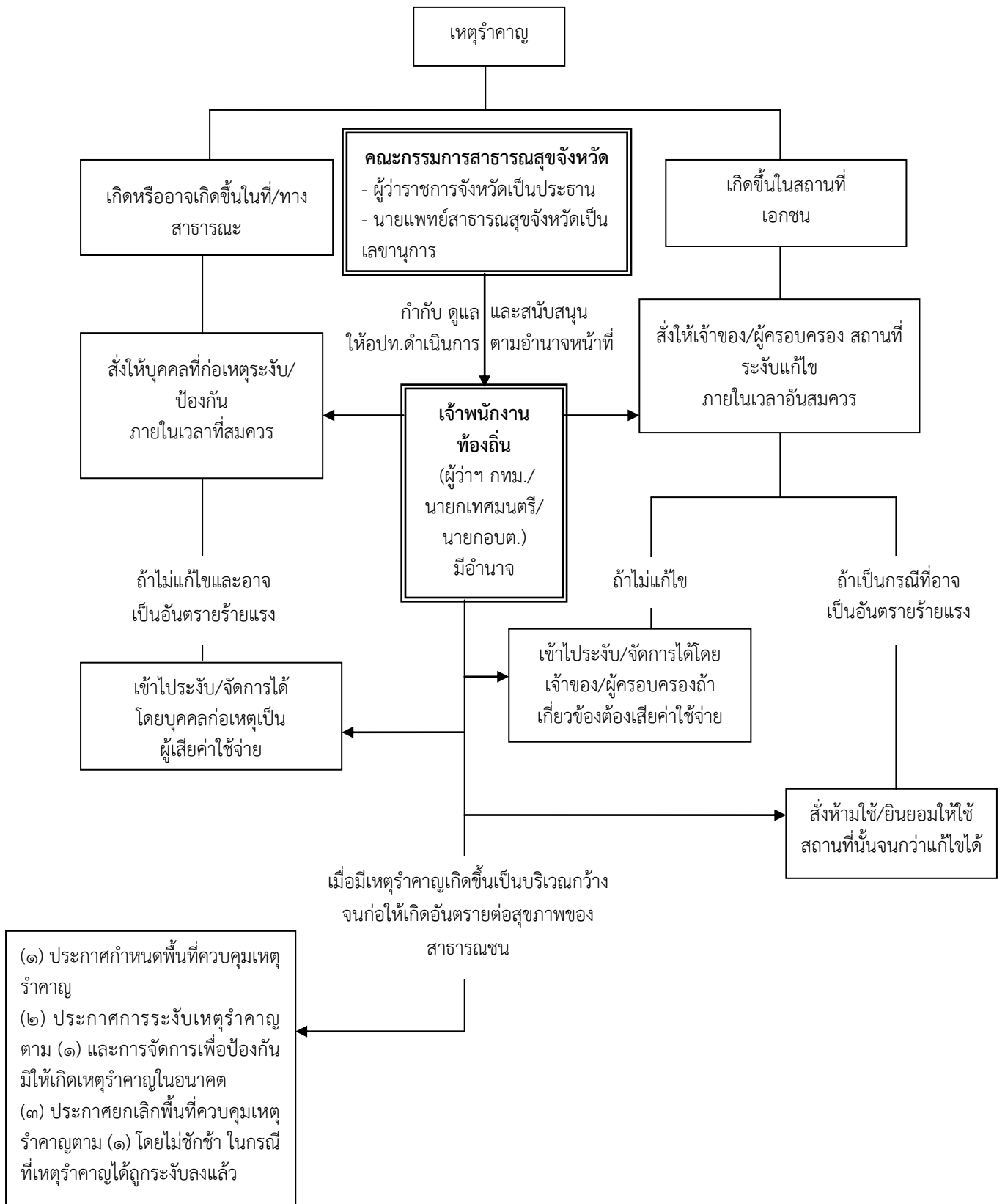
2. เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 45 ในการออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการที่ถูกควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขดำเนินการปรับปรุง และแก้ไขให้ผู้นละอองนั้นหมดไป หรือหากเคยได้รับคำสั่งให้ปรับปรุง แก้ไขแล้ว แต่ยังไม่สามารถแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถออกคำสั่งตามมาตรา 45 เพื่อสั่งให้หยุดดำเนินกิจการเป็นการชั่วคราวเพื่อปรับปรุง และแก้ไขเหตุดังกล่าวได้อีกครั้ง กรณีที่เหตุดังกล่าวเป็นอันตรายร้ายแรง เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถออกคำสั่งตามมาตรา 45 ให้หยุดดำเนินกิจการเป็นการชั่วคราวได้ทันทีจนกว่าเหตุนั้นจะหมดไป ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดมาตรการในการแก้ไข ปรับปรุงอย่างไรก็ได้ที่สามารถแก้ไขให้เหตุดังกล่าวนั้นให้หมดไป หรือบรรเทาลง โดยต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีประกอบการกำหนดมาตรการในการแก้ไขปรับปรุงนั้นด้วย หากฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 45 จะมีโทษจำคุกไม่

เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และสามารถปรับอีกไม่เกินวันละ 25,000 บาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

ทั้งนี้ หากราชการส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้มีการออกข้อบัญญัติควบคุมการประกอบกิจการที่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพไว้ ให้บังคับใช้มาตรการเหตุรำคาญเพื่อจัดการปัญหาฝุ่นละอองต่อไปได้

.....

แผนภูมิแสดงการควบคุมของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเรื่องเหตุรำคาญ

แสดงขั้นตอนการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ

